

5. Spencer-Oatey H. Intercultural Interaction: A Multidisciplinary Approach to Intercultural Communication. Palgrave Macmillan, 2008. 112 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-450-7-30>

ЕТИКА ДІЛОВОГО СПІЛКУВАННЯ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

Медейчук О. М.

*старший викладач кафедри іноземної філології та бізнес-комунікацій
ЗВО “Університет Короля Данила”*

*м. Івано-Франківськ, Україна
orcid.org/0009-0003-2228-54300*

Досліджено проблему формування міжкультурної комунікації у процесі вивчення німецької мови, яка в сучасному суспільстві набуває все більшої значущості. Неможливо повноцінно спілкуватися з представниками іншої культури, нічого не знаючи про особливості цього народу. Комунікація німецькою мовою сприяє процесу соціалізації, професіоналізації та соціальної адаптації комунікантів. Німецька мова повинна вивчатися в нерозривній єдності зі світом і культурою народів, що говорять цією мовою. До основних компонентів іноземної культури відносять наступні елементи: повсякденну поведінку; побутову культуру; традиції та обряди; національні картини світу; художню культуру.

У сучасній лінгвістичній науці все більшого значення набувають дослідження, присвячені процесам міжкультурної комунікації на базі системного підходу до вивчення мови, культури і суспільства. Німецьку мову як важливий складовий елемент національної культури порівнюють з рідною мовою і культурою. Тому міжкультурна германістика (interkulturelle Germanistik) набуває в останні роки все більшої актуальності. В методиці навчання німецької мови особливого значення набуває наука про суть категорії чужого, іноземного, так звана “ксенологія”, засновником якої в ФРН є професор А. Вірлахер. Головним положенням цього напрямку є взаємообмін і взаємовідношення між своїм і чужим, знайомим і невідомим, що призводить до взаємного збагачення двох або декількох культур, які навчаються одна у одної, не втрачаючи при цьому власної своєрідності. Метою міжкультурної германістики є навчання сучасної німецькомовної культури, її історії і специфіки для того, щоб спеціалісти могли активно

спілкуватися на міжнародному рівні. Національні відмінності впливають на процеси взаємодії між людьми, її хід та результати. При конфліктності інтересів національні відмінності виступають на перший план. Під національними особливостями в комунікації (перемовин) вчені розуміють особливості національного характеру і культури, найбільш поширені особливості мислення, сприйняття і поведінки, що впливають на процеси інтеракції. Риси міжкультурної комунікації вирізняються поведінкою учасників насамперед як представників певної держави, ніж як представників певної нації.

Німецький стиль ділового спілкування характеризується взаємодією з баченнями знайти таке вирішення проблем, яке влаштувало б їх і з впевненістю у можливості досягнення домовленостей. Для німців характерна точність, пунктуальність, сувора регламентація поведінки, розвинене почуття субординації, розрахунку, педантичності, внутрішня зібраність. Коли йдеться про міжнародне спілкування, то маленький, невинний жест, який для одного народу має одне значення, а для іншого – зовсім інше, може погіршити стосунки між співбесідниками, адже поведінкою ми висловлюємо повагу до культури представників інших народів.

Ділові якості, на які очікують німецькі партнери та роботодавці: спеціаліст високого рівня в своїй галузі, партнер повинен бути орієнтований на справу, повністю віддавати себе роботі, діяти зважено, структурувано та методично, відповідати за кожне своє слово, не давати марних обіцянок, бути надійним та відповідальним, без зайвої самореклами, володіти собою і тримати емоції під контролем. При діловому знайомстві прийнято потискати один одному руку, “small talk” має бути дійсно невеличкою розмовою, майже одразу переходячи до суті зустрічі; робити подарунки новому діловому партнерові чи роботодавцю немає потреби; гарна підготовка до зустрічі є запорукою приємного першого враження. *Теми для обговорення*: погода, культурні події, архітектурні пам’ятки та цікаві місця *Не можна*: торкатися національних, расових, релігійних тем; тем, пов’язаних з Другою світовою війною, а також питати про фінансовий стан, здоров’я. *Невербальна комунікація*: міміка та жести стримані, але разом з тим впевнені; в німецькій культурі прийнято зберігати зоровий контакт зі співрозмовником; уникання погляду у вічі може розцінюватися як відсутність зацікавленості та нещирість; дистанцію краще зберігати трохи більшу, ніж прийнято в слов’янській культурі; уникати доторків до співрозмовника. *Загальний підхід у діловому спілкуванні*: орієнтація на справу, а не на відносини; довірливі відносини треба заслужити, часто вони базуються на успішній співпраці, рекомендаціях, діловій репутації; монохромне відношення до часу – чіткість та славнозвісна німецька пунктуальність.

Більшість німців дуже дружелюбні, навіть якщо ви погано володієте німецькою вони все одно старатимуться підтримати розмову. Прийнятою формою звернення в Німеччині є «Ви». Німець ніколи не звернеться, особливо до малознайомої людини, на «ти». Потрібно бути готовим до того, що німці дуже неохоче переходять на дружню ногу. Це свідчення їх вічної серйозності, у тому числі, і в дружбі. Німці вважають за краще робити все, не поспішаючи, поступово. Німці тиснуть один одному руки при кожному зручному випадку, рукостискання – обов'язковий елемент їхнього життя. На знак дружнього ставлення руку утримують, як можна довше. Відповідаючи на телефонний дзвінок, німець зазвичай називає своє ім'я – це усна заміна рукостискання.

Німці ставляться до життя з неймовірною серйозністю, тому дуже несхвально відзначають будь-які прояви легковажності, всякі випадковості і несподіванки. У Німеччині вважається абсолютно неприпустимим словесну образу іншої людини. Це призводить до розриву відносин. За своєю природою німці просто не в змозі пробачити неправду або помилку. Їх непохитна впевненість у своєму праві втручатися у все, робить їх непримиренними до чужої думки, якщо воно відрізняється від їх власного. І про свою незгоду німець заявить відразу, причому, може зробити зауваження, не дуже вибираючи форму викладу.

Для німецького етикету характерна пунктуальність і чіткість. Про зустрічі прийнято домовлятися заздалегідь, про неможливість прийти або можливе запізнення необхідно попереджати з вибаченнями. Якщо вас запросили в гості чи на вечерю до ресторану, буде хорошим тоном прийти з подарунком. Запрошення додому в Німеччині вважається знаком особливої поваги.

Сучасні німці користуються репутацією нації з хорошим характером. Їм властиві чесність, домовитість і скромність. Поряд з цим німців характеризує розсудливість і витримка в досягненні поставленої мети, а також стійкість у перенесенні пов'язаних з цим труднощів. Німець виконає ваше прохання, якщо ви зумієте справити на нього хороше враження, хоча взагалі з іноземцями він залишається у холодно-ввічливих стосунках, не виказуючи їм ніякої запобігливості. Найбільш виражені риси німецької нації – акуратність і бажання все впорядкувати, систематизувати. Неакуратний одяг вважається таким же гріхом, як і несумлінна праця.

Церемонія представлення та знайомства відповідає міжнародним правилам: рукостискання та обмін візитними картками. Німці віддають перевагу тим переговорам, у яких вони з достатньою очевидністю бачать можливість знаходження рішення і дуже сумлінно прораховують свою позицію. У ході переговорів вони люблять обговорювати

питання послідовно: одне за одним. При укладанні договору німці будуть наполягати на жорсткому використанні прийнятих зобов'язань, а також на виплаті високих штрафів у разі їх невиконання. Під час переговорів німці можуть поводити себе досить жорстко, але при цьому вони створюють дуже гарні умови їх ведення. У ході переговорів німці досить офіційні та професійні і цього ж будуть вимагати від своїх партнерів. Потрібно уникати розмов політичного характеру та спогадів про історичне минуле.

Ділові зв'язки з німецькими фірмами можна встановлювати шляхом обміну листами з пропозиціями про співробітництво. Свої пропозиції іноземні фірми та підприємства мають можливість публікувати у спеціалізованому бюлетені "Auslandsanfragen" та у додатках до газети "Nachrichten für Außenhandel".

Отже, вербальні та невербальні компоненти етики ділового спілкування мають велике значення у процесах організації та перебігу комунікації, впливають на її результат. Несучи значну частину інформації, вони можуть сприяти, перешкоджати або навіть унеможливити міжособистісне спілкування. Кожна особа може висловлювати свої думки будь-яким доступним їй способом, якщо це не вступає у суперечність з інтересами суспільства, а також правами і свободами інших людей. Відомо, що деякі особливості комунікації, зокрема темп мовлення, етикетні ритуали, відстань між мовцями, паралінгвістичні засоби, обумовлені належністю комуніканта до певної культури, нації, етносу тощо. Цим особливостям спілкування слід приділяти особливу увагу у міжкультурній комунікації, оскільки вони можуть стати причиною комунікативних невдач, на подолання яких потрібні зусилля та час.

Література:

1. Козак А. В., Близнюк Л. М. Міжкультурна комунікація у вивченні німецької мови. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологія»*. Острог : Вид-во НаУОА, 2021. Вип. 12(80). С. 143–146.

2. Експрес-довідник із правової міжкультурної комунікації / за заг. ред. А. С. Токарської. Львів, 2010. 340 с.

3. Авраменко О. О., Яковенко Л. В., Шийка В. Я. Ділове спілкування : навчальний посібник. / за наук. ред. О. О. Авраменко. Івано Франківськ, «Лілея НВ», 2015. 160 с.

4. Правила етикету в Німеччині: національні особливості. URL: <https://kroskultura-pidgotovka-majbutnikh-fakhivtsiv-galuziturizmu.webnode.com.ua/l/stattya-z-poradami-shchodo-formatuvannya/> (дата звернення: 15.10.2024).

5. Особливості німецької ділової культури. URL: <https://caritas.ua/wp-content/uploads/2021/07/prezentacziya-osoblyvosti-nimeczkoyi-dilovoyi-kultury.pdf> (дата звернення: 15.10.2024).

6. Мова ділового спілкування в Німеччині. URL: <https://studfile.net/preview/9693523/page/43/> (дата звернення: 15.10.2024).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-450-7-31>

ГУМОРИСТИЧНИЙ ІНТЕРДИСКУРС ЯК ЛІНГВОКРЕАТИВНИЙ КОНСТРУКТ

Самохіна В. О.

*доктор філологічних наук,
професор кафедри іноземних мов
Українського державного університету залізничного транспорту
м. Харків, Україна*

Нешко С. І.

*кандидат філологічних наук,
доцент кафедри іноземних мов
Українського державного університету залізничного транспорту
м. Харків, Україна*

Актуальність і новизна роботи полягає у вивченні специфіки інтердискурсивних жаргів, реальних ситуацій та особистостей, які формують гумористичний інтердискурс через опертя на колективний світогляд, зумовлений екстралінгвальним контекстом, що спричиняє когнітивний дисонанс як специфічний прийом комічного [2, с. 196]. Когнітивно- дискурсивний підхід забезпечує органічний взаємозв'язок і взаємовплив когнітивних і комунікативних факторів процесу мовного спілкування [1, с. 157], що застосовується в гумористичному інтердискурсі.

У підґрунті гумористичного інтердискурсу перебуває категорія інтердискурсивності. Якщо діалектико-діалогічна сутність феномену інтертекстуальності полягає у взаємодії текстів [3, с. 21–29], то інтердискурсивність виявляється в оперті на ситуації, прецедентні феномени, які трапляються в реальному житті. Категорія інтердискурсивності визначається як когнітивно-дискурсивна і інтегрує в гумористичному дискурсі різні сфери і практики життєдіяльності – політичну,